

Priroda – društvo – politika

Misao Jean-Jacquesa Rousseaua

Uz temu

Jean-Jacquesa Rousseaua (1712.–1778.) može se, bez ikakve sumnje, uvrstiti u red mislitelja koji su obilježili povijest zapadnjačke filozofije i kulture uopće. Tome u prilog govori činjenica da je njegovo djelo, i nakon gotovo dva i pol stoljeća od njegove smrti, predmetom izučavanja filozofije i drugih znanosti, inspiracija u filozofijskim, sociologijskim, politologijskim, pravnim, teologijskim, pedagogijskim, antropologijskim i drugim analizama i promišljanjima, kao i referentna točka u općeteorijskim i općekulturnim raspravama u kojima se pojavljuju *rusoovski* koncepti i *rusoovski* duh.

Stoga ne treba čuditi da su povodom tristote godišnjice Rousseauova rođenja brojne hrvatske, europske i svjetske institucije organizirale znanstvene skupove s ciljem da se osvijetli Rousseauov doprinos filozofiji i kulturi, a među njima je bilo i Hrvatsko filozofsko društvo, čiji je godišnji simpozij 2012. godine¹ bio posvećen Rousseauovoj misli te utjecajima koje je ona izravno ili neizravno vršila u različitim područjima mišljenja, djelovanja i stvaranja. Ovaj tematski blok u časopisu *Filozofska istraživanja* donosi izbor tekstova nastalih na temelju izlaganja održanih na tom simpoziju.

Članci koji slijede osvrću se, u prvom redu, na bitne aspekte Rousseauova djela, no također, izravno ili neizravno, tematiziraju njegov povijesno-kulturni kontekst, a to su 18. stoljeće i prosvjetiteljstvo, sa svojim izvorima i implikacijama. Nadalje, u donesenim se člancima uspostavljaju veze između Rousseaua i njegovih suvremenika, te između Rousseaua i suvremenih mislitelja koji »rusoovske« teme razmatraju na svoj način, s Rousseauom ili bez njega. Naposljetku, članci aktualiziraju Rousseauovu misao postavljajući je u aktualni kontekst, primjerice, uključujući je u recentne rasprave o načelima, funkcioniranju i proturječjima suvremene demokracije, što je pitanje koje ima status urgentnoga, a Rousseauova etičko-socijalno-politička razmišljanja tu mogu biti od velike orijentacijske važnosti.

Premda naslov *Priroda – društvo – politika* sugerira da bi se cjelokupno Rousseauovo djelo i u njemu sadržani impulsi mogli uokviriti tim trima pojmovima, njime se ne iscrpljuje bogatstvo koju nam Rousseauova misao i danas

1

Simpozij *Priroda – društvo – politika*. Uz 300. obljetnicu rođenja Jean-Jacquesa Rousseaua održan je u Zagrebu od 22. do 24. studenoga 2012. godine. Usp. *Priroda – društvo – politika*. Uz 300. obljetnicu rođenja Jean-Jacquesa Rousseaua, ur. Hrvoje Jurić, Hrvatsko filozofsko društvo, Zagreb 2012.; Josip Cmrečnjak, Nikolina Čavar, Rahela Jug, »Simpozij 'Pri-

roda – društvo – politika. Uz 300. obljetnicu rođenja Jean-Jacquesa Rousseaua'«, *Filozofska istraživanja*, br. 127–128 (3–4/2012), str. 639–643, Goran Sunajko, »Međunarodni znanstveni simpozij *Priroda – društvo – politika*«, *Politička misao*, god. 49 (2012), sv. 4, str. 270–273.

pruža, jer iz rusoovski mišljenih pojmova prirode, društva i politike proizlaze također pregnantni pojmovi ljudske naravi i dostojanstva, kulture i civilizacije, morala i etike, društva i države, odgoja i obrazovanja, slobode i odgovornosti, razuma i osjećaja, znanosti i umjetnosti, filozofije i religije, napretka i dekadencije, prosvjetiteljstva i anti-prosvjetiteljstva, itd.

Uvjeren sam da članci koje donosimo u ovom tematu nadilaze prigodu u kojoj su nastali – komemoriranje tristote obljetnice Rousseauova rođenja – baš kao što djelo Jean-Jacquesa Rousseaua nadilazi vrijeme u kojemu je nastajalo. Također, nadam se da će temat *Priroda – društvo – politika* biti poticaj za daljnja istraživanja Rousseauove misli u našim krajevima, baš kao što je sâm Jean-Jacques Rousseau trajno poticajan misliteljima na različitim geografskim i duhovnim meridijanima i paralelama.

Hrvoje Jurić